

MILAN ROGIĆ
Varaždin

GIMNAZIJA KAO IZVOR VRSNIH
VARAŽDINSKIH ŠAHISTA

*GYMNASIUM EINE QUELLE VON HERAUSRAGENDEN
SCHACHSPIELERN*

Diese Arbeit hat sich zur Aufgabe gestellt, die kontinuierliche Tätigkeit und Wirkung von Schülern und Lehrern des Varaždiner Gymnasiums auf dem Gebiet des Schachspiels darzustellen.

Der Autor verfolgt in seiner Arbeit diese Aktivitäten, die in Schachsektionen der Schule erfolgten, sowie ihre noch bemerkenswertere langjährige Wirkung in allen registrierten und aktiven Schachverbänden, die in Varaždin im Zeitraum von über 90 Jahren tätig waren.

Schüler und Lehrer des Gymnasiums erreichten in dieser, für die organisierte Schachkoninuität wirklich langen Zeitspanne, die größten Erfolge und Resultate, und haben auf diese Weise der Affirmation ihrer Schule als angesehenener Institution dieser Stadt beigetragen, in erster Linie aber der Affirmation Varaždins, seines Sports und Schachspiels darin.

Aufgrund des Obengenannten kann man mit Recht feststellen und behaupten, daß das Gymnasium in Varaždin die größte und bedeutendste Quelle von außerordentlichen Varaždiner Schachspielern war.

Uvod

Pravilnom razvoju i odgoju cjelokupne čovjekove ličnosti mnogi su napredni narodi svijeta posvećivali potrebnu brigu i pažnju još u davno doba, a na tom planu treba svakako istaknuti Grčku, Rim, Egipat, te neke zemlje Amerike, Azije i Afrike.

To potvrđuje odavno poznata i prihvaćena antička postavka "Mens sana in corpore sano" - "U zdravu tijelu zdrav duh".

Zbog toga napredno čovječanstvo cjelokupni odgoj jedan ličnosti smatra nužnom i vječitom kategorijom ljudskoga društva, pa će on u svim društveno-

ekonomskim formacijama razvoja ljudske zajednice predstavljati jedan od njenih osnovnih i primarnih ciljeva i zadataka.

Odgoju, koji obuhvaća cjelokupni fizički i psihički razvoj svake individue, velika se pažnja posvećuje i u našoj mladoj državi Hrvatskoj, pa je i stalna briga oko pravilnog odgoja i podizanja mladih generacija cijeloga našega društva jedan od najbitnijih ciljeva i zadataka cijele nam Lijepe naše.

Tjelesni odgoj u školama i različite športske aktivnosti, kao i svakodnevna rekreacija aktivnog radnog čovjeka, posebno se i u nas provode i vrednuju.

Vrlo složeni uvjeti proizvodnje, a napose sva suvremena kretanja u svijetu danas, traže od svakog pojedinca mnogo zalaganja i raznih obveza, kako bi sve zadatke, koji se pred njega postave, mogao što uspješnije obaviti i svladati.

Tjelesni odgoj, mnogobrojne športske i šahovske aktivnosti mnogo doprinose razvoju svake individue, stoga im se u nas i u svijetu posvećuje sve veća briga i pažnja.

Istaknutim športasima i športskim djelatnicima koji diljem Europe i cijeloga svijeta doprinose ugledu i promidžbi mlade nam hrvatske države, dodjeljuje se mnoga priznanja i nagrade, a i najviša športska i državna odličja, što ih potiče na daljnji rad, zalaganje i postizanje još većih, kvalitetnijih i vrhunskih uspjeha i rezultata, koje postužu u zemlji, Europi, svijetu, pa i na Olimpijskim igrama.

Za različite i mnogobrojne aktivnosti na području tjelesnog odgoja, športa i šaha, svakodnevno se u nas odvajaju značajna financijska sredstva, a ona obuhvaćaju realizaciju planskih i sistematskih programa, organizaciju svih natjecanja u zemlji, kao i nastupe u svijetu.

Poseban tretman u našoj zemlji ima i drevna šahovska igra, koja se u nas igra i gaji još od srednjeg vijeka. Danas je ona vrlo omiljena i ima mnogo svojih poklonika i simpatizera, a naši vrhunski šahisti i šahistkinje postižu u zemlji i svijetu vrlo zapažene, kvalitetne i vrhunske rezultate, tako da je i mladi slavonski šahist bio juniorski prvak svijeta za 1995. godinu.

Velik broj stanovnika u nas i u svijetu odavno je prihvatio šahovsku igru jer ona predstavlja plemenitu borbu ljudskoga uma i jedan specifičan oblik izražavanja ljudskih misli, ideja koncepcija, koje se realiziraju u smišljenom kretanju šahovskih figura po ploči, s jedinim ciljem da se pobijedi protivnik.

Još je bitniji i značajniji njezin idejni sadržaj koji odražava karakter i osobitost čovjekove stvaralačke mašte i njegove logike.

Drevna šahovska igra sadrži u sebi elemente kulturne razonode, igre i psihičke rekreacije (njezina masovnost), intelektualne borbe i nadmetanja (njezin natjecateljski karakter), nauke (vrlo razvijena i danas već bogata i raznovrsna šahovska teorija), a napose i umjetnosti (to je njezino oblikovno stvaralaštvo).

Ta drevna igra, koju ljudski rod gaji već preko 1400 godina, davno je prihvaćena i danas se igra na svim kontinentima svijeta.

Ona ima značajan odgojni, sportsko-borbeni natjecateljski i rekreativni karakter, pa zbog tih čimbenika snažno utječe na razvoj cjelokupne čovjekove ličnosti. To se naročito odnosi na razvoj mnogih pozitivnih karakteristika njezina karaktera, kao što su: svjesna disciplina, točnost, osjećaj kolektivne odgovornosti, razvijanja dobrih međuljudskih odnosa, a napose na razvoj mnogih za svakog čovjeka važnih i značajnih psihičkih funkcija, od kojih treba svakako istaknuti: maštu, mišljenje, pamćenje, aktivnu stvaralačku pažnju i koncentraciju, a iznad svega logičko zaključivanje i memoriju.

Zbog svih tih gore navedenih odlika igru su prihvatili i gaje ju s posebnom sklonošću mnogi stanovnici naše planete, pa je ona potpuno opravdano i u ovo naše vrijeme dobila i naziv "Igra milijuna".

Šah su vrlo često igrali i najveći umovi ljudskoga roda, a među njima su bili mnogi znanstvenici, književnici, diplomati, državni vladari i ljudi svih zvanja i profesija, od kojih svakako treba istaknuti Tolstoja, Aljehina, Capablanku, Laskera, Čigorina, Botvinka i druge. Svi su oni naglašavali pozitivne karakteristike i važnu funkciju koju šahovska igra vrši na pojedinca.

Šah je jedna od najstarijih i najrasprostranjenijih igara na ploči. Ime je dobila po perzijskoj riječi "ŠAH", što znači kralj.

Na osnovi istraživanja koja su o njoj u svijetu do danas izvršena pouzdano znademo da je njezina pradomovina Indija.

Najstariji spomenik o njoj potječe iz 6. stoljeća (koristi se podatak do kojega se je došlo na osnovi istraživanja i radova prof. Pavla Bideva iz Skoplja, koji je uz mnoge druge znanstvenike dao značajan doprinos istraživanju povijesti šaha-šahovske igre u svijetu).

Indijci su igru nazvali "ČATURANGA", tj. igra rata, a bila je vrlo omiljena kod njihovog plemstva radža i maharadža.

Od Indijaca igru vrlo rano preuzimaju Perzijanci, koji joj daju naziv "ČATRANG".

Sredinom 7. stoljeća, kada je kalif Omar pokorio Perziju, igru su upoznali i prihvatili Arapi, koji joj daju naziv "ŠATRANĐ". Taj naziv igra zadržava i u razdoblju srednjeg vijeka kad je bila igrana po starim pravilima.

Do njezinog najvećeg procvata dolazi u 9. i 10. stoljeću kada se je mnogo igrala na dvorovima bagdaskih kalifa, a već je bila poznata i prihvaćena i u cijeloj Aziji.

U Europu dolazi posredstvom Arapa preko Pirenejskog poluotoka već u 8. stoljeću, zatim preko Bizanta u 10. stoljeću, da bi u Rusiju prodrla nešto ranije direktno iz Perzije, i to starim trgovačkim putem koji je vodio preko Kaspijskog mora i Volge.

Procvat i reformu svojih pravila igra doživljava u doba renesanse, a tada se dimenzioniraju i kretanja figura, pa potkraj XV. stoljeća imamo konačnu redakciju i tada kada se utvrđuju i njezina današnja pravila počinje era suvremenog šaha.

U srednjem vijeku šah se igra samo u plemićkim krugovima, bio je to privilegij kraljevskih dvorova i plemstva, zbog čega i dobiva naziv "kraljevska igra". Služila je, naime, plemstvu samo zabave radi, pa zbog toga u ovom razdoblju za njezin daljnji razvoj nije bilo uvjeta.

Značajniji napredak igra doživljava u XVII. stoljeću. Tada ona osvaja nova područja i počinje se igrati u kavanama većih europskih gradova (poznate su bile u Parizu i Londonu) koje su u to vrijeme bile značajna sastajališta uglednih ljudi.

U tom razdoblju javlja se za šahovsku igru jedna vrlo značajna ličnost. Bio je to poznati francuski operni skladatelj Fransoa Danican (1726.-1795.), koji je bio glasovit pod familijarnim nadimkom Philid.

On je u svome djelu "Analize šaha", koje je izdano u Londonu 1797. godine, na osnovi praktičnog iskustva nastojao postaviti opće principe šahovske igre u svijetu.

Za daljnji razvoj i popularizaciju igre mnogo je značajnije XIX. stoljeće. Tada igru već prihvaća veći broj ljudi u Europi i Americi.

Na šahovskoj areni već se javljaju poznati majstori, a šahovski pokret sve više jača i učvršćuje se.

U prvoj polovici XIX. stoljeća odigran je prvi dopisni meč. Osnovan je prvi šahovski klub u Berlinu. U Francuskoj u Parizu 1836. godine izlazi prvi šahovski stručni časopis "La Palamede".

Već tada javljaju se poznati šahovski majstori, od kojih treba posebno istaknuti osnivača ruske šahovske škole Čigorina.

U XIX. i XX. stoljeću osnivaju se mnogobrojni šahovski klubovi, razvija se i unapređuje šahovska teorija, utemeljuju se pravila igre, organiziraju se prvi mečevi i turniri, a javlja se i plejada poznatih šahovskih majstora u Europi, Americi i cijelome svijetu, koji svojom vrlo maštovitom igrom, a naročito pak postignutim značajnim uspjesima, mnogo doprinose daljnjoj afirmaciji šahovske igre u to vrijeme.

U tom razdoblju šahovska je igra vrlo popularna, igra se na svim kontinentima. Tada se javlja nekoliko generacija čuvenih šahovskih majstora, od kojih treba istaknuti: Capablancu, Nimcovića, Retija, Tartakowera, Spielmana iza kojih dolaze najveći šahovski majstori svih vremena: Aljehin, Euwe, Reshevsky, Najdorf, Fine, Keres, Smislov, Talj, Petrosjan, Bronštajn, Spaski, Larsen, Geler, a iza njih trostruki svjetski prvak Botvinik, Fišer, Korčnoj, Portisch, te od suvremenih Kasparov i Karpov.

Šahovska je igra i u današnje vrijeme vrlo popularna, šahovska teorija je mnogo napredovala, izdaje se raznovrsna i vrlo stručna šahovska literatura, upotrebljavaju se kompjutori i druga suvremena sredstva.

Cjelokupni šahovski život danas vodi i organizira Međunarodna šahovska federacija FIDE, koja je osnovana u Parizu 24. srpnja 1924. godine, koja svojim radom i cjelokupnom aktivnošću mnogo doprinosi zbližavanju ljudi cijelog svijeta, borbi za mir i daljnji progres čovječanstva.

Šahovska igra u našim krajevima

Na Balkanski poluotok i u naše istočne krajeve ona prodire preko Bizanta, a u zapadne preko Italije.

U Hrvatskoj je bila poznata i prihvaćena još u srednjem vijeku.

S obzirom na dokazanu i utvrđenu činjenicu da je šahovska igra u tom razdoblju bila privilegij kraljevskih dvorova i plemstva, može se pretpostaviti da ju je na našim prostorima prihvatilo i igralo najprije hrvatsko plemstvo (i to možda oni njegovi predstavnici koji su često boravili u nekoliko europskih zemalja, gdje su i bolje upoznali tu drevnu igru).

Naše ju je plemstvo po svemu sudeći već igralo u XVI. i XVII. stoljeću, a možda i ranije, i to samo zabave radi (ali to bi još svakako trebalo istražiti, provjeriti i utvrditi).

Kako je na području sjeverozapadnog dijela Hrvatske, a posebno u Zagorju i Međimurju, bilo dosta plemićkih dvoraca i kurija, a u samome Varaždinu i nekoliko baroknih i rokoko-palača, koje su na svu sreću i do danas sačuvane, to je vrlo vjerojatno da je šahovska igra u to doba i u našim krajevima bila poznata i prihvaćena.

Na osnovi dugogodišnjih ustrajnih ali i vrlo uspješnih istraživanja autora ovoga rada, koja neprestano traju već više od 40 godina, a od kojih su mu najuspješnija na šahovskom polju, gornje navode mogu potvrditi slijedeći do danas pronađeni podaci i dokumenti:

1. Jedan od najstarijih vrlo je ukusno izrađen ŠAHOVSKI STOLIĆ s figurama, koji potječe iz XVIII. stoljeća, tj. iz razdoblja klasicizma.

Sačuvan je do danas i čuva se u Gradskom muzeju (Stari grad) u Varaždinu. Predstavlja vrlo zanimljivu ostavštinu toga razdoblja, a napose umjetnosti toga doba.

Bio je vlasništvo obitelji plemenitih Beloševića, a zgrada u kojoj su stanovali još je do danas sačuvana u Varaždinu.

2. Drugi vrlo značajan podataka i do danas sačuvan dokument, iz kojega je vidljivo da se je šah u gradu igrao, jesu i PRVA PRAVILA VARAŽDINSKE DVORANE, tj. najstarije čitaonice i knjižnice u Hrvatskoj, koja je osnovana

1838. godine i to u doba ilirskog pokreta i najaktivnije borbe protiv germanizacije i mađarizacije u našim krajevima. Ta pravila potječu iz 1853. godine.

Navedeni originalni dokument sačuvan je do danas i pohranjen je u Knjižnici i čitaonici "Metel Ožegović" u Varaždinu.

Pravila imaju 25 paragrafa. U 8. od njih piše:

"Među predmete zabavne ovoga društva spadaju: sve dopuštene igre kartami, biljarom, SKAKNICOM i ostale za koje sverhu sva trebata nabaviti hoće se; zatim časopisi kojih polog mogućnosti novčane sile nabavljati se hoće, napokon i društvene zabave, koje će ravnateljstvo u shodno vreme opredeljavati".

(Rječnik HAZU iz Zagreba riječ SKAKNICA naziva i objašnjava pojmom ŠAHIRATI-IGRATI ŠAH).

Da se radi o šahovskoj igri, što je i sam autor ovoga rada poslije pronašao i utvrdio, još potvrđuju izmijenjena i dopunjena PRAVILA "DVORANE" iz 1901. i 1911. godine, u kojima u istom paragrafu uz ostalo sada piše da su članovi mogli ŠAHIRATI, tj. IGRATI ŠAH.

3. To potvrđuju i PRAVILA "VARAŽDINSKOG DRUŠTVA "KASINO" iz 1873. godine, koje je aktivno djelovalo u kazališnim prostorijama.

U istima uz ostalo piše, da su članovi mogli igrati i šah.

4. To potvrđuju i PRAVILA HRVATSKOG AKADEMSKOG FERIJALNOG KLUBA "TOMISLAV", u kojima također piše da su njegovi članovi mogli igrati biljar, na karte i ŠAH.

5. To potvrđuje i fotokopija popisa =21= (dvadeset i jednog građanina), koji su izjavili da žele pristupiti novoosnovanom "VARAŽDINSKOM ŠAH DRUŠTVU", koje je osnovano u Varaždinu 14. veljače 1904. godine.

Popis je bio priložen molbi koja je predana Gradskom poglavarstvu, Redarstvenom odjelu u Varaždinu, 04. svibnja 1904. godine.

U navedenom dokumentu pod brojem 2 (dva) je i potpis: Ivo Grof Beroldingen (imao je svoj dvorac u Ljubešćici), pa je i to jedan od pronađenih dokaza da je naše plemstvo igralo šah.

6. Šah se je stalno igrao u Čitaonici i knjižnici u Varaždinu, i to prije I. svjetskog rata, poslije I. svjetskog rata, tj. u razdoblju između dva rata, pa je 1933. godine u Ustanovi bila i osnovana Šahovska sekcija čiji su članovi uspješno organizirali i odigrali nekoliko momčadskih prijateljskih susreta u Varaždinu i Čakovcu s članovima "Čakovečkog šahovskog kluba", koji je također bio osnovan 1933. godine.

Poslije plemstva šahovsku igru u našim krajevima prihvaćaju studenti i đaci, činovnici, trgovci i obrtnici, a i vojna lica, koja su se prije I. svjetskog rata nalazila na raznim dužnostima u ovim krajevima.

Osnivanje šahovskih klubova-udruga u Hrvatskoj

U toku XIX, a napose XX. stoljeća šahovska je igra u Hrvatskoj bila dobro prihvaćena.

Šah se je po uzoru na Europu većinom igrao u kavanama i hotelima.

Prvi šahovski klub osnovan je u Zagrebu 1886. godine. Bio je to poznati "Zagrebački šahovski klub", koji je u razdoblju između dva rata bio nekoliko puta i prvak države.

Najviše je šahovskih klubova-udruga bilo osnovano u prvoj polovici XX. stoljeća, a uz poznati "ZŠK" tu treba istaknuti slijedeće:

"Varaždinsko šah-društvo" 1904.

"Sisački šahovski klub" 1908.

"Karlovački šahovski klub" 1907.

"Osječki šahovski klub" 1913.

Osnovan Hrvatski šahovski savez

Već na početku ovoga stoljeća, točnije 12. svibnja 1912. godine, osnovan je u Zagrebu Hrvatski šahovski savez, i to 12 godina prije nego je u Parizu osnovana FIDE (Međunarodna šahovska federacija), čijim je punopravnim članom postao 21. lipnja 1992. godine, odlukom Kongresa FIDE u Manili.

Danas se HŠS razvio u snažnu i masovnu udругu koja ima 320 klubova i sekcija s preko 20.000 članova, među kojima ima 12 velemajestora, 32 međunarodna majstora i 59 majstora FIDE, koji su svoju visoku kvalitetu potvrdili na brojnim turnirima i momčadskim natjecanjima.

Razvoj šahovske igre i šahovskih udruga u Varaždinu i okolici

U Varaždinu i njegovoj okolici šahovska se igra snažnije razvija poslije I. svjetskog rata, tj. u razdoblju između dva rata, kada vrijedni i aktivni varaždinski šahisti 21. 12. 1922. godine, osnivaju drugu registriranu šahovsku udругu "Varaždinski šahovski klub", a čiji je rad, bio vrlo poznat, cijenjen i vrednovan u tadanjim šahovskim krugovima u nas.

Mnogo snažnije razvija se šahovska igra i šahovske udruge u Varaždinu i njegovoj okolici poslije II. svjetskog rata pa sve do naših dana.

Razdoblje svih šahovskih aktivnosti i vrlo uspješnog djelovanja svih šahovskih udruga od 1945. do 1948. godine a napose od 1948./49. godine s punim pravom možemo nazvati renesansom šahovske igre i šahovskoga života u Varaždinu i njegovoj okolici.

Na takav su razvoj najviše i najpresudnije djelovale registrirane, osnovane aktivne šahovske udruge, društva i klubovi, koji su uspjeli organizirati stalni, sistematski i planski rad, razne turnire, momčadska i kup-natjecanja, simul-

tanke, rad na problemskom i dopunskom šahu, kao i druge oblike i vidove šahovskih aktivnosti.

U svim tim šahovskim udrugama, a napose onima koje su aktivno djelovale u Varaždinu, značajno mjesto i aktivnu ulogu izvršili su mnogi učenici i profesori Gimnazije, pa je na osnovi autorovih uspješnih istraživanja utvrđeno da je oko desetak generacija šahista u registriranim i aktivnim šahovskim udrugama, koje su djelovale u gradu i okolici, dalo svoj vrijedan i značajan doprinos.

Mnogi učenici Gimnazije bili su aktivni na šahovskom polju u toku studija, kao i poslije kad su već bili u radnom odnosu.

Mnogi pak učenici Gimnazije, koji su poslije završenog studija otišli u druge gradove ili zemlje izvan Hrvatske, nastavili su do danas svojim aktivnostima na šahovskom polju gdje su postigli vrlo vrijedne, kvalitetne i vrhunске uspjehe i rezultate. Sudjelovali su na mnogim turnirima, raznim momčadskim i drugim natjecanjima, simultankama i drugim vidovima i oblicima šahovskih aktivnosti, koje se danas svuda provode i uspješno organiziraju i realiziraju.

U najznačajnije šahovske udruge, koje su aktivno djelovale u Varaždinu i njegovoj okolici, trebamo ubrojiti slijedeće:

"Varaždinsko šah-društvo" - osnovano 1904. godine.

"Varaždinski šahovski klub" - osnovan 1922. godine.

"Šahovski klub u Var. Toplicama" - osnovan 1925. godine.

Šahovska sekcija Narodne knjižnice i čitaonice Varaždin - 1933. godine.

Šahovska sekcija Hrv. pučke knjižnice i čitaonice Ludbreg - 1935. godine.

Šahovske sekcije društva "Svačić" i "Hrvatski junak" koje su osnovane i djelovale su u Gimnaziji u razdoblju između dva rata.

Šahovsko društvo "Varaždin" - osnovano 1948. godine.

Šahovske sekcije OFD "Mladost" i "Srednjoškolac" koje su u Gimnaziji djelovale od 1945. do naših dana.

Šahovska sekcija "Mladost" - osnovana i djelovala u Školi za učenike u privredi Varaždin - 1956. godine, Šahovsko društvo "Tekstilac" Varaždin.

Šahovsko društvo "Metalac" Ladanje Donje - osnovano 1961. godine.

Šahovski klub "Partizan" Varaždin - osnovan 1968. godine.

Oko desetak šahovskih sekcija aktivno je djelovalo u okviru sindikalnih podružnica ili športskih klubova u većim tvornicama u Varaždinu. One su redovno sudjelovale u radničko-športskim igrama, kao i na mnogim prigodnim natjecanjima i simultankama.

Njihov rad, djelovanje i raznolik u šahovsku aktivnost možemo na osnovi autorovih dugogodišnjih aktivnosti podijeliti u tri razdoblja, i to:

I. razdoblje od 1904. godine do I. svjetskog rata

Zahvaljujući aktivnosti i poduzetnosti varaždinskih šahista u Varaždinu je 14. veljače 1904. godine bila osnovana prva registrirana šahovska udruga na području sjeverozapadne Hrvatske, "Varaždinsko šah-društvo".

Ovom prilikom svakako treba posebno istaknuti da je prije njega u Hrvatskoj bio osnovan samo poznati "Zagrebački šahovski klub", i to već 1886. godine.

Iz nekoliko objektivnih razloga razdoblje ove prve i registrirane šahovske udruge u Varaždinu nije do danas dovoljno istraženo, stoga o istom možemo tek nešto napisati.

Iz do danas pronađenih i sačuvanih dokumenata vidljivo je, a što je neobično važno i značajno, da je Osnivačka skupština "Varaždinskog šah-društva" bila održana, o čemu postoji i sačuvan originalan zapisnik.

Na istoj su usvojena i Pravila (original također sačuvan), a bio je izabran i Društveni odbor, pa su poznati i njegovi članovi.

Sačuvani su i pronađeni i dokumenti iz kojih je vidljivo da je Društvo podnosilo pismene zahtjeve Gradskom poglavarstvu-Redarstvenom odjelu u Varaždinu, kao i mjerodavnim i nadležnim čimbenicima u Zagrebu, da mu se odobre Pravila i rad.

Iz Zagreba je traženo i odobrenje da u Društvu mogu aktivno djelovati i učenici viših razreda Gimnazije, pa je vjerojatno da su oni u rad Društva bili i uključeni.

Ta se tvrdnja mora prihvatiti i zato jer su učenici Gimnazije bili aktivni u samoj školi, a također i u "Varaždinskom šahovskom klubu" poslije I. svjetskog rata, tj. u razdoblju između dva rata.

Ovom prilikom treba istaknuti da su u toku I. svjetskog rata u Varaždinu zamrle mnoge društvene, športske i šahovske aktivnosti.

II. razdoblje od 1921. do 1940./41. godine

Šahovska je aktivnost u Varaždinu u ovom razdoblju bila još veća, sadržajnija i bogatija.

Na promidžbenom, organizacijskom, a napose natjecateljskom planu bili su postignuti vrlo značajni, vrijedni i kvalitetni rezultati, zbog kojih je Klub bio vrlo cijenjen u tadanjim šahovskim krugovima u zemlji. Dobio je prvog nacionalnog šahovskog majstora, a to je u Ljubljani 1926. godine postao Sadi Kalabyr, koji je za državnu olimpijsku reprezentaciju nastupio i na Olimpijadi u Londonu 1927. godine.

U Klubu su bili aktivni i učenici Gimnazije, od kojih se dobrom igrom istakao Severinski i Preiss.

U toku istraživanja autor ovoga rada pronašao je podataka da su učenici Gimnazije bodrili momčad "VŠK-a" kada je na momčadskom prvenstvu države 10. 04. 1927. godine izborio neodlučan rezultat sa zagrebačkim "ZŠK-om", koji je bio i državni prvak. Susret je bio odigran u kazalištu u Varaždinu.

U razdoblju između dva rata učenici i profesori Gimnazije nastupali su na prijateljskim i momčadskim susretima za "VŠK", a šahovska je aktivnost bila očita i u samoj Gimnaziji.

U razdoblju između dva rata u "VŠK-u" bili su aktivni i nastupali za I. momčad Kluba ovi profesori Gimnazije:

Srećko Baraga, dr. Aleksandar Ernst (predavao je higijenu), Vladimir Deduš, August Fitze, Vlaho Pečenec, Branko Rusan i Petar Zuljević. Oni su i u Gimnaziji sudjelovali u šahovskim aktivnostima i djelovali zajedno s učenicima.

Po svojoj zapaženoj aktivnosti kako u Gimnaziji tako i u "VŠK-u" najviše se istaknuo August Fitze. On je u Klubu vršio razne dužnosti, a vrlo uspješno je nastupao na prvenstvima Kluba, napose na momčadskim susretima kao prvotimac Kluba.

U razdoblju između dva rata učenici i profesori bili su vrlo aktivni na šahovskom polju i u samoj školi.

Autor ovog rada u toku dugogodišnjih istraživanja o toj aktivnosti pronašao je tri podatka.

Zahvaljujući aktivnosti učeničkih gimnazijskih udruženja "Svačić" i "Hrvatski junak" šah se je u školi aktivno igrao.

Tako su njegovi članovi tokom 1938. godine organizirali i odigrali dva prijateljska momčadska susreta s članovima Kulturno-prosvjetnog društva "Osvit" Gimnazije u Koprivnici.

Varaždin : Koprivnica 4 : 4

Prvi susret bio je odigran u Varaždinu 10. travnja 1938. godine. Završio je neodlučnim rezultatom, a na pojedinim pločama postignuti su ovi rezultati:

1. Hikec	:	Ledinski	1 : 0	5. Deban	:	Španić	1 : 0
2. Santo	:	Pauković	remis	6. Adamčić	:	Hirjan	0 : 1
3. Kontrec	:	Mader	1 : 0	7. Jon	:	Kolibaš	0 : 1
4. Ornig	:	Krčmar	0 : 1	8. Zinić	:	Restek	remis

Koprivnica : Varaždin 4,5 : 3,5

Drugi susret je bio odigran u Koprivnici. Pobjedili su domaćini minimalnim rezultatom.

Varaždinske gimnazijalce u Koprivnicu je vodio prof. Fitze i oni su se po-
podnevnim vlakom vratili u Varaždin. To ističe autor članka koji je u lokal-
nom varaždinskom tisku dao izvještaj o ovom susretu.

Pojedinačno zimsko prvenstvo Gimnazije

Vijest o održanom Šah-turniru za pojedinačno zimsko prvenstvo Gimna-
zije objavio je lokalni varaždinski tisak u broju: 167 godina III. od 23. 12. 1940.
godine. To bi po svojoj prilici mogla biti posljednja vijest o jednoj šahovskoj
organizacijskoj akciji prije početka II. svjetskog rata na ovim našim prosto-
rima.

Pronađen je i podatak da je na turniru sudjelovalo 38 učenika.

Sam tok turnira je pratio veći broj učenika, koje je najviše privlačio susret
dvojice favorita Bahmeca i Lazara.

Kako su obojica na završetku turnira osvojila isti-jednak broj bodova,
između njih je odigran meč od tri partije.

Prvak Gimnazije postao je učenik Bahmec koji je pobijedio Lazara rezul-
tatom 2 : 1.

Na daljnji razvoj šahovske igre i šahovskih udruga u Varaždinu u razdo-
blju između dva rata značajnu su ulogu odigrali:

Varaždinsko šah-društvo, Varaždinski šahovski klub, Šahovska sekcija
Narodne knjižnice i čitaonice u Varaždinu, a u samoj Gimnaziji šahovske sek-
cije učeničkih društava "Svačić" i "Hrvatski junak".

Daljnje aktivnosti svih navedenih opet je prekinuo II. svjetski rat, kada
zamiru aktivnosti i drugih društvenih i športskih udruga u Varaždinu i njego-
voj okolini.

III. razdoblje od 1945. godine do danas

Ovo bi se razdoblje za razvoj šahovske igre u Varaždinu i njegovoj okolini
moglo nazvati najznačajnijim, i to naročito zbog novih organizacijskih oblika
rada, kao i zbog vrlo značajnih vrijednih, kvalitetnih i vrhunskih uspjeha i re-
zultata postignutih na pojedinačnim turnirima i prvenstvima, kup i momčad-
skim natjecanjima, simultankama, kao i mnogim drugim oblicima šahovskih
aktivnosti.

U ovom prvom razdoblju poslije II. svjetskog rata treba svakako istaknuti
razdoblje od 1945. do 1948. godine.

Djeluju samo šahovske sekcije

U tom razdoblju u Varaždinu djeluju dvije veće šahovske sekcije.

Jedna je bila aktivna pri VFD "Sloboda" (u kojoj je djelovalo najviše članova
bivšeg "Varaždinskog šahovskog kluba").

Druga je bila aktivna pri RFD "Tekstilac" - poslije "Varteks", u kojoj djeluje najviše zaposlenih djelatnika ovog Kombinata, te šahisti onoga dijela grada koji se je uz Kombinat nalazio.

Među prvima u gradu osnovano je OFD "Mladost"

Odmah poslije završetka II. svjetskog rata, tj. već 1945. godine, u gradu je među prvima bilo osnovano OFD "Mladost" u Gimnaziji.

Prva vijest o osnivanju ove športske udruge u Gimnaziji, njezinom radu i aktivnostima, bila je objavljena u lokalnom varaždinskom tisku već 14. srpnja 1945. godine.

Društvo je imalo nekoliko vrlo aktivnih sekcija, a među njima je bila i šahovska, pa je tako tradicija drevne igre u školi nastavljena.

Njezin referent Ivan Kos (popularno zvan "Duda") poslije je bio jedan od boljih članova ŠD "Varaždin" i njegov prvotimac.

Članovi sekcije organizirali su vrlo uspješno prve prijateljske momčadske susrete s učenicima Rudarske škole u Varaždinu i učenicima FA Gimnazije iz Bjelovara.

Osnivanje ŠD "Varaždin"

Od 1948./49. godine uz aktivnosti šahovske sekcije u školi učenici varaždinske Gimnazije najaktivnije će djelovati u ŠD "Varaždin" koje je bilo osnovano 24. lipnja 1948. godine u prostorijama Knjižnice i čitaonice "Sloboda", a ova je djelovala u kazališnoj zgradi.

U ovom razdoblju najveće, najznačajnije, najkvalitetnije i vrhunske uspjehe i rezultate na natjecateljskom polju postigli baš učenici Gimnazije, koji su bili i do naših dana ostali izvorom najboljih šahista Društva i grada.

Poslije II. svjetskog rata na šahovskom polju najaktivniji su bili: August Fitze (funkcioner i rješavač šahovskih problema), Petar Žuljević, Dragutin Gorski i Dražen Ožeg, dok je na području rješavanja i komponiranja šahovskih problema izuzetne i najveće uspjehe postigao prof. Drago Bišćan, problemski šahovski majstor, koji je nagrađen mnogim nagradama u zemlji i inozemstvu.

Pojedinačna prvenstva Gimnazije

U ovom razdoblju prvenstva su organizirana i odigrana dva puta.

Boris Ratković - prvak za 1955. godinu

Cilj akcije je bio da se šahovska igra približi srednjoškolcima i da što više učenika Gimnazije aktivno djeluje u ŠD "Varaždin".

Na turniru je sudjelovalo 12 učenika. Odigran je po Bergerovom sistemu, što je dalo najrealniju sliku jačine sudionika prvenstva.

Poredak:

- | | | | | | |
|------------------------|-----|-------------------|-----|-----------------------|-----|
| 1. Ratković Boris | 9,5 | 4. Bačani Božidar | 6,5 | 6. Zupanc Zvonko | 6,5 |
| 2. Petrović Slavko | 8,5 | 5. Jerbić Božidar | 6,5 | 7. Agnezović Vladimir | 6,5 |
| 3. Ujblager Aleksandar | 7 | itd. | | | |

Tugomir Orak - prvak za 1972. godinu

Turnir je organiziran i odigran na inicijativu prof. Drage Biščana, problemskog šahovskog majstora, kojemu su pomogli učenici-aktivni članovi ŠD "Varaždin".

Sudjelovalo je 18 učenika. Turnir je odigran po Bergerovom sistemu, što je dalo najrealniju sliku jačine njegovih sudionika.

Poredak:

- | | | | |
|------------------|------|-------------------|---------|
| 1. Orak Tugomir | 16 | 4. Svetina Zdenko | 13 |
| 2. Orak Ljubomir | 15,5 | 5. Silić Petar | 13 |
| 3. Lisjak Zlatko | 13 | 6. Slamar Velimir | 12 itd. |

Simultanke odigrane u Gimnaziji

U cilju daljnje promidžbe šahovske igre među srednjoškolcima, u Gimnaziji je ŠD "Varaždin" vrlo uspješno organiziralo nekoliko simultanki koje predstavljaju vrlo zanimljiv i osebujan oblik šahovskih aktivnosti.

Tako je u toku 1954. godine simultanku na 12 ploča odigrao u Ženskoj gimnaziji prvokategorik i prvotimac ŠD "Varaždin" Zvonko Kolmanić, koji je postigao rezultat od 11 : 1.

1968. godine simultanku u Gimnaziji na 20 ploča odigrao je jedan od najjačih šahista Društva i grada prvokategorik Radoslav Jerbić, i to na 20 ploča. Postigao je rezultat od 18 : 2.

U toku 1976. godine simultanku je u Gimnaziji na 20 ploča opet odigrao prvak Društva i grada majstorski kandidat Radoslav Jerbić, koji je postigao rezultat od 20 : 0.

1978. godine u Gimnaziji je simultanku odigrao majstorski kandidat Boris Dugandžić, i to na 20 ploča. Postigao je rezultat od 16,5 : 3,5.

Simultanka u Varaždinu

Od 1923. do 1966. godine u gradu je organizirano 35 simultanki, na kojima je nastupilo 14 velemajestora i 8 međunarodnih majstora, a među njima prvaci svijeta Fišer i Botvink.

1960. godine vrlo je uspješno organizirana prva i do danas jedina alternativna simultanka na kojoj su nastupili međunarodni majstor Braslav Rabar i majstor Vatroslav Petek.

Uspješnom organizacijom ovolikog broja simultanki ne može se pohvaliti ni jedna europska metropola.

Na tim simultankama sudjelovali su mnogi učenici i profesori varaždinske Gimnazije, a 1971. godine Radoslav Jerbić i Željko Mekota uspjeli su pobijediti trostrukog prvaka svijeta Botivnika, dok su podosta pobjeda na simultankama izborili učenici i profesori Gimnazije.

Momčadski susreti

Od 1945. godine do naših dana učenici Gimnazije odigrali su vrlo mnogo prijateljskih momčadskih susreta.

Sudjelovali su na prigodnim natjecanjima u Varaždinu, na kojima su većinom osvajali 1. mjesto.

Vrlo mnogo učenika uspješno je nastupalo u 1. momčadi ŠD "Varaždin", tako da je veći dio momčadi bio sastavljen od učenika i profesora Gimnazije.

Najznačajniji uspjesi

Momčad ŠD "Varaždin" osvojila je 1974. godine 1. mjesto Istočne šahovske lige Hrvatske.

Varaždinci prvaci Hrvatske

23. ožujka 1975. godine u Rijeci ŠD "Varaždin" pobjeđuje ŠD "Uljanik" iz Pule rezultatom 6 : 4. Varaždinci su prvi put prvaci Hrvatske.

ŠD "Varaždin" prvi put u II. državnoj ligi

Kao momčadski prvak Hrvatske ŠD "Varaždin" je od 15. do 25. rujna 1975. godine prvi put nastupio u II. saveznoj ligi-Zapad i to je najveći uspjeh postignut na momčadskim natjecanjima od 1945. godine.

Od 10 članova momčadi 8 ih je bilo iz Gimnazije.

Značenje i aktivnost šahovskih sudaca

Već više od 40 godina vrlo su aktivni kvalificirani šahovski suci Varaždina, od kojih dvojica imaju najviši rang u zemlji, a sudili su već nekoliko međunarodnih i državnih turnira i natjecanja.

Zahvaljujući najaktivnijim sucima, od 1945. godine do danas u Varaždinu su već tri puta bili organizirani seminari i ispiti za kvalificirane šahovske suce.

Oko 40 sudaca iz Koprivničko-križevačke, Međimurske i Varaždinske županije uspješno je položilo ispit i steklo zvanje klupskog šahovskog suca. Među njima je osam iz Gimnazije, i to:

- | | | |
|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1. Drobac Marinko | 4. Maltar Alberto | 7. Slamar Velimir |
| 2. Hanjš Vladimir | 5. Orak Tugomir | 8. Stručić Ivica |
| 3. Mekota Željko | 6. Novak Ratko | |

Primjena kompjutora u šahu

Od mladih kvalificiranih šahovskih sudaca najaktivnije i najuspješnije djeluje dipl. ing. elektrotehnike Vladimir Hanjš, klupski šahovski sudac, koji je poslije trogodišnjih istraživanja usavršio vođenje šahovskih turnira i natjecanja po švicarskom sistemu, šahovsku je igru uspješno povezao s dostignućima znanosti i tehnike, pa je dužina trajanja turnira i natjecanja smanjena. To je prvi put uspješno primjenjeno na području sjeverozapadne Hrvatske.

Imenovani već duže vrijeme uređuje "Šahovski kutak u Matematičko-fizičkom listu", koji redovito izlazi u Zagrebu.

Djelovanje i aktivnost varaždinskih kvalificiranih šahovskih sudaca poznata je u zemlji pa oni u šahovskim krugovima u nas uživaju snažan ugled.

Vrlo uspješni amaterski šahovski djelatnici

S obzirom da na šahovskom polju u nas djeluje vrlo malo profesionalaca, to su u dugogodišnjem vrlo uspješnom djelovanju najveći doprinos u Gimnaziji, aktivnim šahovskim registriranim udrugama u Varaždinu, kao i cijeloj našoj domovini, dali baš neumorni amaterski šahovski djelatnici, koji su djelovali na organizacijskim i drugim aktivnostima u klubu.

Među njima je bilo dosta učenika Gimnazije i njihovih profesora, tako da je i na tom planu vrlo mnogo učinjeno u Gimnaziji i Varaždinu.

Stručno-teoretsko uzdizanje mladih šahista

Bez stalnog i planskog rada na proučavanju šahovske teorije uspjeha u šahu nema.

Stoga su u sva tri razdoblja aktivni članovi registriranih šahovskih udruga u Varaždinu i Gimnaziji dosta pažnje posvetili svome teoretskom uzdizanju.

U svim registriranim šahovskim udrugama u gradu postojale su šahovske knjižnice. Mnogo šahovske literature, a naročito Šahovski glasnik kao i stručnih časopisa iz inozemstva nabavljali su mnogi šahisti sami, a nabavljena se je literatura redovito i izmjenjivala.

Više od 30 šahista Društva i grada - učenika Gimnazije i njihovih profesora uspješno je radilo na teoretskom uzdizanju najmlađih šahista - kadeta, juniora i seniora.

Na tom su planu postignuti vrlo vrijedni i kvalitetni rezultati, jer su šahovsku teoriju upoznali i svakodnevno koristili mnogi aktivni šahisti, koji su na pojedinačnim turnirima i prvenstvima postigli najveće i najkvalitetnije uspjehe.

Istraživački rad na šahovskom polju

Članovi ŠD "Varaždin" već više od 45 godina vrlo uspješno vrše istraživanja na šahovskom polju, pa su postignuti uspjesi na tom polju značajni, vrijedni i iznenađujući.

Do sada im je objavljeno 12 radova i dva šahovska djela, od kojih je Monografija ŠD "Varaždin", koja je izdana 1983. godine povodom 800. godišnjice prvog spominjanja imena Varaždina u povijesnim dokumentima, jedinstvena u Hrvatskoj i Europi.

Članovi ŠD "Varaždin", koji aktivno rade na polju istraživanja, vrlo se uspješno uključuju u zajedničke akcije svih športaša Varaždina oko izdavanja većih djela u kojima je predstavljen cjelokupni športski život grada, kao i sve aktivnosti i uspjesi športaša i šahista Varaždina.

Istraživanja se vrlo uspješno vrše i nadalje, pa se u skorijoj budućnosti priprema izdavanje još nekoliko djela i većih radova.

Najznačajniji i najkvalitetniji rezultati:

Državni reprezentativci

1. Jerbić Radoslav - nastupio u juniorskoj reprezentaciji u Budimpešti 1962. godine
2. Orak Ljubomir - nastupio u državnoj reprezentaciji - juniorske ploče na Krku 1976. godine
3. Stručić Ivan - član državne reprezentacije na 12. olimpijadi u dopisnom šahu
4. Bišćan Drago - član državne reprezentacije na prvenstvu svijeta u rješavanju šahovskih problema

Državna juniorska prvenstva

1. Kolmanić Zvonko - Celje 1954. godine - 14. mjesto
2. Stručić Ivan - Radovljica 1958. godine - 3. mjesto
3. Jerbić Radoslav - Vrnjačka Banja 1962. godine - 12. mjesto
4. Orak Ljubomir - Golubac 1972. godine - 10. - 13. mjesto

5. Orak Ljubomir - Beograd 1973. godine - 6. - 7. mjesto
6. Orak Ljubomir - Poreč 1974. godine - 6. mjesto
7. Orak Ljubomir - Golubac 1975. godine - 3. mjesto
8. Dugandžić Boris - Kale 1976. godine - 10. mjesto

Prvenstva Hrvatske

1. Kos Branko - juniorsko prvenstvo 1954. godine - 3. mjesto
2. Mekota Željko - kadetski prvak 1959. godine
3. Jerbić Radoslav - prvak PTT radnika - 1974. godine
4. Orak Ljubomir - kadetsko prvenstvo - podijelio 1. - 2. mjesto
5. Orak Ljubomir - juniorski prvak za 1974. i 1975. godinu

Najznačajniji, najkvalitetniji, vrhunski uspjesi i rezultati

Nekoliko je učenika Gimnazije uz prof. Dragu Biščana postiglo na pojedinačnim turnirima i prvenstvima, Kup i momčadskim natjecanjima, simultankama i drugim oblicima šahovskih aktivnosti i djelovanja izuzetne, veće, najkvalitetnije i moglo bi se reći vrhunske uspjehe na šahovskom polju, pa autor ovoga rada smatra da je svakako potrebno da se ih posebno istakne. To se odnosi na ove članove:

1. dr. Slavko Petrović - majstor FIDE - višestruki prvak Međimurja i regije sjeverne Hrvatske, sudionik nekoliko pojedinačnih prvenstava Hrvatske i jedini sudionik s ovoga područja na državnom šampionatu, koji je 1979. godine bio organiziran u Bjelovaru. Vrlo uspješno sudjelovao je na međunarodnim turnirima u Gracu i Oberwartu, gdje je postigao značajne uspjehe.

Autor je vrlo uspješnih i prihvaćenih šahovskih djela-knjiga iz poznate serije "Veliki majstori šaha" (njegova zamisao i realizacija).

Sve su te knjige rasprodane, a neke su doživjele drugo i treće izdanje. Ovom aktivnošću dao je značajan doprinos šahovskoj literaturi i izdavačkoj djelatnosti u Hrvatskoj.

Vrlo je značajan i zapažen njegov prevodilački rad s ruskog jezika, pa je i na tom planu postigao vrijedne i kvalitetne uspjehe.

Bio je dugi niz godina vrlo uspješan suradnik "Šahovskog glasnika", te njegov prevodilac i korespondent za današnju Rusiju.

Na šahovskom polju do prerane smrti djelovao je više od 40 godina, a kao prvotimac nastupao je u ŠD "Varaždin", ŠD "Mladost" Zagreb, ŠK "Bilokalnik" Koprivnica, najdulje u ŠD "Međimurje" u Čakovcu.

2. mr. Ivan Stručić - jedan je od najuspješnijih majstorskih kandidata ŠD "Varaždin" i njegov dugogodišnji prvotimac i kapetan momčadi. U vrijeme studija u Zagrebu uspješno je nastupao za ŠD "Poštar".

Nekoliko je puta nastupao na juniorskom i seniorskom prvenstvu Hrvatske. Na državnom juniorskom šampionatu u Radovljici 1958. godine osvojio vrlo dobro 3. mjesto.

Šahovski majstor je u dopisnom šahu. Uspješno je nastupao na državnom prvenstvu u momčadi Var. Toplica, koja je zauzela visoko 3. mjesto.

Na području dopisnog šaha postigao je svoje najveće i najkvalitetnije rezultate.

Sada je član državne reprezentacije u kojoj nastupa na 12. olimpijadi u dopisnom šahu.

3. Radoslav Jerbić - majstorski kandidat - jedan je od najboljih, najjačih i najistaknutijih šahista Varaždina i ŠD "Varaždin" i njegov dugogodišnji prvotimac.

Višestruki je prvak Društva i grada. Nekoliko puta sudjelovao na juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske vrlo uspješno, te na juniorskom šampionatu države 1962. godine.

Nastupio u državnoj juniorskoj reprezentaciji u Budimpešti 1962. godine. Na simultanki 1971. godine pobijedio prvaka svijeta Botvinka.

Vrlo uspješno sudjelovao na pojedinačnim prvenstvima Hrvatske i državnim za PTT radnike. Prvak je Hrvatske za PTT radnike 1974. godine.

Zahvaljujući njegovim uspjesima na momčadskom prvenstvu Hrvatske, ŠD "Varaždin" je 1974. i 1975. godine prvi put postalo momčadski prvak Hrvatske, pa je 1975. godine prvi put bilo član II. savezne lige-Zapad.

4. Ljubomir Orak, majstor - jedan je od najuspješnijih šahista ŠD "Varaždin" i grada. Kadetski, juniorski i seniorski prvak Društva.

Vrlo uspješno sudjelovao je na kadetskim, juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske.

Bio je kadetski viceprvak Hrvatske 1971. godine. Nekoliko godina je djelovao na juniorskim prvenstvima Hrvatske, a 1974. i 1975. godine bio je juniorski prvak Hrvatske.

Četiri godine za redom bio je sudionik državnog juniorskog prvenstva, a 1975. godine u Golupcu osvojio je 3. mjesto.

Bio je član državne reprezentacije, koja je na Krku 1976. godine nastupila protiv tadanjeg SSSR-a (igrao je na juniorskim pločama).

Aktivno je kao prvotimac nastupao za vrijeme studija u nekim klubovima u Zagrebu, zatim u Sisku, a najduže u ŠD "Varaždin" i ŠD "Međimurje" u Čakovcu.

Na 1. međunarodnom turniru "Čakovec-Union" organiziranom 1996. godine, osvojio je 1. mjesto i prvi bal za međunarodnog majstora.

5. Željko Mekota - jedan je od istaknutih članova ŠD "Varaždin", njegov dugogodišnji vrlo uspješan prvotimac, te jedan od izvanrednih poznavaoca šahovske teorije i vlasnik najkvalitetnije šahovske literaure.

Bio je kadetski, juniorski i seniorski prvak ŠD "Varaždin", te kadetski prvak Hrvatske za 1959. godinu.

Značajne je uspjehe postigao na simultankama organiziranim u Varaždinu, a 1971. godine pobijedio je i trostrukog prvaka svijeta Botvinka.

6. dipl. oec. Zlatko Lisjak, majstor FIDE i jedan od najjačih šahista ŠD "Varaždina" i grada. Bio je njegov dugogodišnji vrlo uspješan prvotimac, te juniorski i seniorski prvak Društva.

Uspješno je sudjelovao na juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske. Bio je prvak regije sjeverne Hrvatske za 1974. godinu.

Značajne je uspjehe postigao na međunarodnim turnirima u Belgiji.

Već nekoliko godina uspješan je prvotimac ŠD "Međimurje" Čakovec.

7. Boris Dugandžić, majstorski kandidat, juniorski i seniorski prvak ŠD "Varaždin" i njegov uspješni dugogodišnji prvotimac.

Nekoliko puta uspješno je sudjelovao na juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske, a 1976. osvojio je 4. mjesto i sudjelovao na državnom juniorskom prvenstvu 1976. godine u Kaleu.

Aktivno je djelovao u klubovima u Zagrebu i Podsusedu.

8. dipl. iur. Branko Kos, majstorski kandidat i jedan od najjačih šahista ŠD "Varaždin" i grada. Dugogodišnji uspješni prvotimac Društva.

Nekoliko puta sudjelovao je na juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske, a 1954. godine osvojio je 3. mjesto na juniorskom prvenstvu Hrvatske. Na simultankama u Varaždinu pobijedio je mnoge šahovske majstore.

9. dipl. oec. Alberto Maltar, majstorski kandidat i jedan od najjačih šahista ŠD "Varaždin" i grada. Juniorski i seniorski prvak Društva i njegov dugogodišnji vrlo uspješan prvotimac.

Juniorski je prvak regije sjeverozapadne Hrvatske za 1979. godinu.

Nekoliko puta sudjelovao na juniorskim i seniorskim prvenstvima Hrvatske, a dobro poznaje šahovsku teoriju.

10. prof. Drago Bišćan, problemski šahovski majstor, jedan od najuspješnijih kompozitora i rješavača šahovskih problema u zemlji.

Po uspjesima na tom polju postigao je značajne, kvalitetne i vrhunske uspjehe i rezultate u inostranstvu, gdje mu je do danas bilo pohvaljeno i nagrađeno mnogo radova.

Član je hrvatske reprezentacije, koja sudjeluje na prvenstvu svijeta u rješavanju šahovskih problema.

Uspješno je nastupao i na simultankama, na kojima je pobijedio nekoliko poznatih međunarodnih majstora i velemajstora.

Učenici-aktivni šahisti u Gimnaziji i šahovskim udrugama Varaždina

Zahvaljujući dugogodišnjim upornim istraživanjima, koja je autor ovoga rada izvršio na šahovskom polju, uspio je pronaći i utvrditi da je u proteklih više od 90 godina u Gimnaziji, te u registriranim i aktivnim šahovskim udrugama u Varaždinu, djelovalo oko deset generacija.

Koristeći Spomenicu Gimnazije (1836.-1986.), kao i sačuvanu šahovsku dokumentaciju, te pronađene podatke i dokumente, autor si je dao truda da sastavi pregled pronađenih onih učenika koji su na šahovskom polju bili aktivni. Ali zbog vremenskog tjesnaca u izradi ovoga rada postoji mogućnost, da baš svi aktivni učenici Gimnazije - šahisti nisu na ovom popisu.

Stoga je slobodan abecednim redom iznijeti ono što je do sada uspio pronaći, kako bi mnoge svoje tvrdnje u radu i dokazao. Evo toga popisa:

- | | | |
|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| 1. Abramić Teodor | 23. Gašparović Juraj | 45. Košćec Vladimir |
| 2. Agnezović Vladimir | 24. Godec Zdenko | 46. Kreč Zvonko |
| 3. Bačani Božidar | 25. Golob Antun | 47. Kukec Miljenko |
| 4. Bahmec Pavao | 26. Gulin Božidar | 48. Kukec Stanko |
| 5. Baranašić Ivica | 27. Hanjš Vladimir | 49. Lacković Zvonimir |
| 6. Bayer Arne | 28. Hergula Josip | 50. Lazar Milivoj |
| 7. Birolla Hugo | 29. Hikec Mirko | 51. Lisjak Zlatko |
| 8. Birolla Ninoslav | 30. Hraščanec Damir | 52. Magdić Slavko |
| 9. Bodlaj Mladen | 31. Hršak Rudolf | 53. Malašić Milivoj |
| 10. Bodlaj Želimir | 32. Ivanković Branko | 54. Malkić Zdravko |
| 11. Borščak Miljenko | 33. Ivanković Zlatko | 55. Matkun Josip |
| 12. Bratko Denis | 34. Hutinski Drago | 56. Matkun Miroslav |
| 13. Benčić Vladimir | 35. Kalafatić Milivoj | 57. Međimurec Stanko |
| 14. Car Tihomir | 36. Kalchbrenner Emil | 58. Mekota Željko |
| 15. Chytil Zvonko | 37. Kerec Stjepan | 59. Molnar Renato |
| 16. Domislović Željko | 38. Kolmanić Zvonko | 60. Molnar Rudolf |
| 17. Drobac Marinko | 39. Koržinek Darko | 61. Molnar Stjepan |
| 18. Dugandžić Boris | 40. Kos Branko | 62. Matotek Drago |
| 19. Đukes Božidar | 41. Kos Dragutin | 63. Moharić Vladimir |
| 20. Fabeta Marijan | 42. Kos Ivan | 64. Muršić Vladimir |
| 21. Feletar Dragutin | 43. Knežević Držislav | 65. Nöthig Dražen |
| 22. Frankl Hinko | 44. Koprek Zlatko | 66. Novak Ljerka |

67. Novak Ratko	86. Sabljak Vladivoj	105. Vnućec Zvonko
68. Obelić Zdenko	87. Santo Gabrijel	106. Jerbić Božidar
69. Obranić Alfred	88. Severinski Vladimir	107. Jerbić Radoslav
70. Opačić Nenad	89. Silić Petar	108. Jerbić Stanko
71. Orak Ljubomir	90. Slamar Velimir	109. John Kornel
72. Orak Radomir	91. Stuhlik Eugen	
73. Orak Tugomir	92. Supanc Drago	Na šahovskom polju aktivni profesori:
74. Pavetić Stanko	93. Supanc Zvonko	1. Baraga Srećko
75. Ostojić Ivica	94. Svetina Dubravko	2. Bišćan Drago
76. Pavičić Dragutin	95. Svetina Zdenko	3. Deduš Vladimir
77. Petrović Slavko	96. Šmid Boris	4. Ernst Aleksandar
78. Pitner Roman	97. Ujblager Aleksandar	5. Fitze August
79. Plazzeriano Viktor	98. Vahtarić Zlatko	6. Gorski Dragutin
80. Preiss Andrija	99. Vereš Vedran	7. Ožeg Dražen
81. Publiković Oskar	100. Vidaček Hrvoje	8. Pečenec Vlaho
82. Ratković Boris	101. Vojtjehovski Mladen	9. Rusan Branko
83. Rodek Zvonko	102. Vojtic Silvio	10. Žimbrek Ladislav
84. Rogić Lidija	103. Vojvoda Hrvoje	11. Žuljević Petar
85. Rogić Vlasta	104. Fišer Ernest	12. Lončar Ivan

Završavajući ovaj rad njegov autor smatra potrebnim istaknuti slijedeće:

1. Mnoge kvalitetne i vrhunske uspjehe i rezultate postigli su istaknuti varaždinski šahisti kad su još bili redovni učenici Gimnazije.

Oni su stalno sudjelovali u skoro svim šahovskim aktivnostima koje su bile organizirane u samoj Školi.

Veće i kvalitetnije uspjehe i rezultate postigli su u registriranim aktivnim šahovskim udrugama, koje su djelovale u Varaždinu od 1904. godine do danas, jer se je u njima društveni život odvijao sistematski i planski, a u njima su realizirane i mnoge aktivnosti.

2. Baš su učenici Gimnazije na pojedinačnim turnirima i prvenstvima od klupskih do državnih i međunarodnih, te na kup i momčadskim natjecanjima, simultankama i drugim oblicima šahovskih aktivnosti postigli najveće, najkvalitetnije i vrhunske rezultate, što potvrđuje i kontinuitet njihovog djelovanja na šahovskom polju u Gimnaziji i u registriranim i aktivnim šahovskim udrugama, koje su djelovale u gradu.

3. Mnogi nekadašnji redovni učenici Gimnazije ostali su vjerni drevnoj šahovskoj igri i u toku studija, kao i poslije njega te su mnogi od njih nastavili djelovati na šahovskom polju izvan Varaždina i Hrvatske.

SAŽETAK

Varaždinski će šahisti, a napose aktivni članovi Šahovskog društva "Varaždin" uskoro obilježiti svoj veliki i zaista značajan, a u šahovskom životu cijele nam domovine vrijedan i rijedak jubilej - 100. godišnjicu osnivanja prve registrirane šahovske udruge u Varaždinu kao i na području cijele sjeverozapadne Hrvatske, iako je šahovska igra u ovom dijelu Hrvatske bila poznata i prihvaćena mnogo ranije, tj. već u srednjem vijeku, kada istu gaji i igra hrvatsko plemstvo, i to samo zabave radi, što potvrđuju mnogi da danas pronađeni i sačuvani podaci i dokumenti.

U dugogodišnjem radu i djelovanju na šahovskom polju, kao i na raznim šahovskim aktivnostima u Gimnaziji, samome Varaždinu, a napose u svim registriranim šahovskim udrugama koje su u ovome gradu vrlo uspješno djelovale od 1904. godine do naših dana, učenici i profesori Škole dali su vrlo značajan i vrijedan doprinos, a postigli su izuzetno mnogo zapaženih, vrijednih, kvalitetnih i vrhunskih rezultata na natjecateljskom planu, kao i u raznim drugim vidovima šahovskih aktivnosti.

Prezentirajući ovom uglednom skupu svoj rad, koji je isključivo baziran na dugogodišnjim uspješnim istraživanjima, a ona traju već više od 40 godina, autor je želio istaknuti i tu intelektualnu aktivnost oko desetak generacija učenika i profesora Gimnazije na šahovskom polju.

Kontinuiranim, evidentnim i značajnim aktivnostima i na šahovskom polju, koje su u svakom slučaju vrijedne spominjanja i vrednovanja, a napose postignutim uspjesima i rezultatima, učenici i profesori Gimnazije dali su značajan doprinos ugledu svoje škole, afirmaciji svima nam dragog Varaždina, a napose varaždinskog športa i šaha u jednom uskoro stoljetnom razdoblju.

Zusammenfassung

Varaždiner Schachspieler, und insbesondere die aktiven Mitglieder des Schachvereins "Varaždin", werden bald ihr großes und bedeutende Jubiläum feiern - 100 Jahre der Gründung des ersten registrierten Schachvereins sowohl in Varaždin, als auch auf dem Gebiet des ganz nord-westlichen Kroatiens, obwohl das Schachspiel in diesem Teil Kroatiens schon viel früher bekannt und eingebürgert war, d. h. scho im Mittelalter, als es vom kroatischen Adel gepflegt und gespielt wurde, was von vielen bis heute erhalten gebliebenen Angaben und Dokumenten belegt ist.

In der langjährigen Wirkung auf dem Gebiet des Schachspiels, sowie bei allen Schachaktivitäten im Gymnasium, in Varaždin, und in allen registrierten Schachverbänden, die in dieser Stadt seit 1904 gewirk haben, leisteten die

Schüler und Lehrer des Gymnasiums ums durch ihre Erfolge und Spiteznresultate einen bedeutenden Beitrag.

Durch die Präsentation seiner Arbeit, die ein Ergebnis langjähriger erfolgreicher Nachforschung ist, wollte der Autor auch diese intellektuelle Tätigkeit von etwa 10 Generationen der Schüler und Lehrer des Varaždiner Gymnasiums auf dem Gebiet des Schachspiels hervorheben.

Durch ihre kontinuierliche und nennenswerte Aktiviätten auf dem Gebiet des Schachspiels, sowie durch ihre wertvollen Resultate, haben die Schüler und Lehrer des Varaždiner Gymnasiums dem Ansehen dieser Schule, der Affirmation der Stadt Varaždin, und vor allem des Varaždiner Sports und Schachspiels in einem fast 100 jährigen Zeitraum beigetragen.

IZVORI I LITERATURA

1. Sveučilišna i nacionalna biblioteka - Odjel novina, Zagreb
2. Historijski arhiv Hrvatske, Zagreb
3. Hrvatski šahovski savez, arhiva, Zagreb
4. Šahovska naklada, Zagreb
5. Razni tiskovni izvori Zagreba, Zagreb
6. Muzej Međimurja, Čakovec
7. Knjižnica i čitaonica, Čakovec
8. Šahovsko društvo "Međimurje", arhiva, Čakovec
9. Spomenica Gimnazije Varaždin (1836.-1986.), Varaždin
10. Gradski muzej (Stari grad) Varaždin, Varaždin
11. Povijesni odjel Gradskog muzeja Varaždin, Varaždin
12. Knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin, Varaždin
13. Razni tiskovni izvori Varaždina, Varaždin
14. Rogić Milan "75 godina Šahovskog društva "Varaždin", Varaždin
15. Rogić Milan Vlastiti radovi (1956. - 1996.), Varaždin

Primljeno: 1996-12-19